

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗМІСТУ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КАФЕДРИ ВИХОВАННЯ Й РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

A *Висвітлено досвід кафедри виховання й розвитку особистості Харківської академії неперервної освіти щодо організації та здійснення наукової роботи.*

Ключові слова: кафедра, післядипломна освіта, наукова діяльність, наукове дослідження, мережна взаємодія.

Галина Сіліна, Галина Вороніна. Особенности организации и содержания научной деятельности кафедры воспитания и развития личности.

A *Раскрывается опыт кафедры воспитания и развития личности Харьковской академии непрерывного образования по организации и проведению научной работы.*

Ключевые слова: кафедра, последипломное образование, научная деятельность, научное исследование, сетевое взаимодействие.

Halyna Silina, Halina Voronina. Peculiarities of the organization and content of scientific work of the chair of education and personal development.

S *The article reveals the experience of the chair of education and personal development of Kharkiv Academia of continuous education for the organization and conduct of scientific work.*

Key words: chair, continuous education, researcher, scientific activity, networking.

Актуальність проблеми. Нова соціокультурна функція закладів післядипломної педагогічної освіти як центрів розвитку освітніх практик вимагає докорінної перебудови структури і змісту роботи їх кафедр, діяльність яких спрямовується на забезпечення педагогічної дії, озброєння вчителів засобами методологічної діяльності, на розвиток проектної культури педагогів. Тому основним спрямуванням підвищення ефективності роботи Харківської академії неперервної освіти є наукова діяльність, яка в останній час значно розширила свої завдання.

Відповідно до основних положень Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Статуту Харківської академії неперервної освіти співробітники професійно займаються педагогічною діяльністю у поєднанні з науковою та науково-дослідною діяльністю.

Відповідно до «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» № 450 від 7 серпня 2002 року, «Норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів» та інших нормативних документів професійна діяльність викладачів Академії спрямовується на підвищення професійного рівня, педагогічної майстерності, наукової кваліфікації; забезпечення високого науково-теоретичного і методичного рівня викладання; дотримання норм педагогічної етики, моралі.

Педагогічну діяльність викладачі поєднують із науковою, що сприяє збагаченню внутрішнього світу, розвитку творчого потенціалу, підвищенню наукового рівня знань. У свою чергу педагогічна діяльність спонукає до глибоких узагальнень і систематизації матеріалу, до досконалішого формулювання ідей, висновків і нових гіпотез [1, с. 37].

Мета статті полягає у висвітленні досвіду викладачів кафедри виховання й розвитку особистості Харківської академії неперервної освіти щодо здійснення науково-дослідної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах сьогодення кафедра є найоптимальнішою структурою Академії, що акумулює інформацію, структурує її, надає їй системного характеру, наукового обґрунтування, вивчає, ініціює оптимальні технології, прогнозує результати їх упровадження в практику роботи школи [2, с. 85].

Педагогічна діяльність викладача кафедри виховання й розвитку особистості Харківської академії неперервної освіти – діяльність, спрямована на спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки педагога шляхом поглиблення, розширення й оновлення його професійних знань, умінь і навичок на основі здобутого раніше освітньо-кваліфікаційного рівня та практичного досвіду.

Викладачі кафедри здійснюють педагогічну діяльність у кількох напрямках: організаційна, науково-дослідна, навчальна, методична. Науково-дослідна діяльність кафедри спрямована на виконання фундаментальних і прикладних досліджень у галузі теорії та методики навчання і виховання, науково-методичного розроблення та впровадження нових педагогічних технологій у практику роботи освітніх закладів і здійснення науково-дослідної та експериментальної роботи щодо комплексного вдосконалення, навчання, виховання і розвитку особистості дітей та учнів [2, с. 194].

Серед основних видів наукової роботи викладачі кафедри виконують планові наукові дослідження зі звітністю в таких формах, як наукові звіти; захист дисертацій; створення монографій, підручників, навчальних посібників, словників, довідників; написання наукових статей; підготовка тез доповідей на конференціях, симпозіумах, семінарах різного рівня тощо; рецензування монографій, підручників, навчальних посібників, словників, довідників, дисертацій, авторефератів, наукових статей, наукових проектів, тематичних планів; здійснення керівництва науково-експериментальною роботою в загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладах міста Харкова та області.

Великого значення останнім часом набула робота щодо створення мережевої взаємодії з іншими кафедрами, методичними структурними підрозділами Академії, загальноосвітніми, позашкільним, вищими закладами освіти, громадськими організаціями тощо (рис. 1):

Останні кілька років викладачі кафедри працюють над науковою темою «Модернізація змісту і форм підготовки та підвищення кваліфікації працівників освіти, спрямована на розвиток професійної компетентності педагога-вихователя», мета, якої полягає у розвитку професійної компетентності педагога-вихователя.

Реалізації мети передбачає виконання завдань:

- створення умов для зростання професійної компетентності та педагогічної майстерності слухачів курсів підвищення кваліфікації;
- розширення арсеналу сучасних технологій і методів виховання;
- формування нового управлінського мислення на основі гуманістичних принципів освіти;
- сприяння переосмисленню сучасної парадигми виховання.

Протягом 2012–2013 н. р. усі викладачі кафедри підвищили кваліфікацію та пройшли стажування на базі Інституту проблем виховання НАПН України, Харківської гуманітарної академії, Харківського національного університету імені В. Каразіна, троє співробітників здобувають освіту зі спеціальності «Педагогіка вищої школи» в Національному технічному університеті «ХПІ» та Українській інженерно-педагогічній академії.

Наукова діяльність кафедри спрямована на розроблення науково-методичного супроводу педагогічних технологій, здійснення дослідно-експериментальної роботи в освітніх закладах.

Сучасне поняття науково-дослідної роботи характеризується двома взаємопов'язаними елементами: навчання педагогів дослідницькій праці, формування їхніх навичок і вмій щодо дослідження, яке проводиться педагогами під керівництвом наукових працівників. Проведення науково-дослідної роботи співробітниками кафедри дозволяє залучити практиків, створити умови для інноваційної діяльності в закладах освіти області.

До сфери наукових інтересів співробітників кафедри входять питання психолого-педагогічного супроводу викладання предметів, виховної роботи, спеціальної та інклюзивної освіти, апробації та впровадження інноваційних технологій виховання й розвитку особистості, модернізації змісту післядипломної педагогічної освіти.

Так, дисертаційне дослідження завідувачки кафедри Г.О. Сіліної, доцента, кандидата педагогічних наук, присвячено вивченню педагогічних умов формування психосоціальної компоненти здоров'я молодших школярів, нею розроблена модель та подані методичні рекомендації з формування психологічної компоненти здоров'я дітей, удосконалення змісту спільної діяльності навчального закладу і родини щодо збереження, зміцнення та відновлення здоров'я молодших школярів.

В.Г. Чуркіна, кандидат мистецтвознавчих наук, доцент

кафедри захистила дисертацію на тему: «Трансформація кобзарсько-лірницької традиції на Слобідській Україні (кінець XIX – початку XX століття)». У роботі обґрунтована необхідність дослідження принципів традиційної кобзарсько-лірницької педагогіки, її зв'язку у світлі сучасних філософсько-антропологічних ідей. Відзначено, що формування особистості, здійсненого панотцями, впливає на її становлення, на сприйняття змісту та мети навчання. Елементи народної методики спрямовані на виховання народного музиканта навчального закладу.

Наукова робота професора кафедри, кандидата педагогічних наук А.Ф. Кузнецової присвячена питанням духовної свідомості педагога в парадигмі ноосферної освіти.

Т.С. Калініна, викладач, є аспірантом Інституту спеціальної педагогіки НАПН України й опрацьовує тему «Психологічний супровід молодших підлітків із затримкою психічного розвитку в школі педагогічної інтенсивної корекції». Дослідження спрямоване на визначення особливостей особистісного розвитку молодших підлітків із ЗПР на перехідному етапі з молодшого шкільного до підліткового віку в умовах спеціальної школи.

Ю.О. Замазій, викладач, спрямовує свої наукові зусилля на створення моделі підготовки вихователя дошкільного навчального закладу, практичного психолога, соціального педагога до організаційно-педагогічного супроводу діть з особливими освітніми потребами.

Коло наукових інтересів викладача Г.Л. Вороніної полягає у вивченні особливостей підвищення кваліфікації педагогів позашкільних навчальних закладів.

Викладачі кафедри залучають учителів міста Харкова та області до науково-дослідної діяльності, що дозволяє вдосконалити знання, вміння навички педагогічних працівників, рівень їхньої педагогічної майстерності, підвищити професійну компетентність педагогічних кадрів загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів, науковий потенціал області, рейтинг педагогічних працівників у суспільно-політичному житті.

Дослідно-експериментальна діяльність кафедри здійснюється за такими напрямками: «Формування етичної культури в учнів ЗНЗ II ступеня»; «Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями психофізичного розвитку в умовах інклюзивної освіти»; «Навчання та виховання учнів через природовідповідну (ноосферну) освіту й екологічну безпеку»; «Емоційно-ціннісний розвиток та полікультурна освіта особистості в умовах глобалізації». Експериментально-дослідна робота проводиться за відповідними програмами, річним планом, планами проведення засідань тимчасових творчих колективів.

У результаті досліджень, що проводяться кафедрою, створюються навчальні і методичні посібники, підручники, моделі, навчальні плани, програми, методичні рекомендації, наукові звіти, статті, довідники, збірники, тести, проекти, проводяться конференції, семінари тощо.

Висновки і перспективи подальшої розвідки у даному напрямі. Працюючи над науковим матеріалом, викладачі кафедри усвідомлюють, що наукова робота інтегрує освіту, науку і практику, сприяє поліпшенню фахової майстерності педагогічних працівників, їхньому творчому саморозвитку, формує вміння переосмислювати, виявляти те, що доцільно застосувати у навчально-виховній діяльності.

Література

1. Білан Л.Л. Методика викладання у вищій аграрній школі : навчальний посібник / Л.Л. Білан – Ніжин : ПП Лисенко, 2010. – 299 с.
2. Післядипломна педагогічна освіта України: сучасність і перспективи розвитку : науково-метод. посібник / за заг. ред. В.В. Олійник, Л.І. Даниленко. – К. : Міленіум, 2005. – 230 с.